

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

שלב ראשון בלימודי הלוגיקה הבודהיסטית

על פי שיעוריו של גשה מייקל רואק'

תרגום, עריכה והגשה

לאמה דבורה-הלה

קיבוץ שפיים, יולי 2005

שיעור 10 - חלק ב'

כיצד השתוקקות שמקורה בבורות מביאה את הלידה הבאה

(מנדלה)

הוכחתו של מאסטר דהרמקירטי

מאסטר דהרמקירטי עובר עכשיו להוכחה העיקרית של חיי עתיד.

מאסטר דהרמקירטי הוא לוגיקן, וההוכחה שהוא נותן של חיי עתיד היא הוכחה לוגית. כמו בכל הוכחה לוגית, יש לה שלושה חלקים עיקריים.

1. חלק ראשון הוא הנושא, שהוא במקרה שלנו התודעה של אדם רגיל ברגע המוות. ההוכחה נפתחת, אם כן, בהצגת הנושא:

ཐ་མཐལ་པའི་རྣམ་པར་རྒྱུ་ལྡན་ཅན།

tamelpay chikay rikpa chuchen

Tamel pa – זהו אדם רגיל, אדם שאיננו בעל תובנות

Chi – זה מוות

Chi ka – רגע המוות

Rikpa - תודעה

Cho chen – פירושו "הבה ניקח", הפתיחה המסורתית של הוכחה לוגית במסורת הטיבטית.

אז החלק הראשון אומר: הבה נסתכל על התודעה של אדם רגיל ברגע המוות

2. החלק השני בהוכחה יכול את הטענה, את הדבר שאנו רוצים להוכיח. והטענה שלנו היא:

རྣམ་པར་ལྡན་པའི་མཐལ་པའི་རྣམ་པར་རྒྱུ་ལྡན་ཅན།

rikpa chimar tsam jor te

Rikpa - תודעה

Chima - עתידית

Tsam - גבול

gor te - כאן זה יהיה: לחצות.

תודעה זו תחצה את הקו לתודעה עתידית, שאף היא רגילה.

3. החלק השלישי בהוכחה לוגית כולל את הנימוק. והנימוק שמאסטר דהרמקירטי נותן הוא:

ཇམ་ཅན་གྱི་རྒྱ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

chakchen gyi rikpa yinpay chir

Chak – פירושו השתוקקות

chak chen – בעלת השתוקקות

Rikpa – תודעה

yinpay chir – זה הביטוי המסורתי שבו אנחנו מסיימים נימוק: משום ש ...

מכיוון שתודעה זו יש בה השתוקקות.

מאסטר דהרמקירטי טוען אם כן שתודעתו של אדם רגיל חייבת ברגע המוות לחצות את הקו לתודעה עתידית שאף היא רגילה, משום שיש בה השתוקקות.

יהיה זה, אם כך, מועיל להבין מהי השתוקקות זו. לשם כך נחזור לגלגל החיים. בגלגל החיים ההשתוקקות והאחיזה מתוארות בחוליות מס' 8 ו-9, וזה יהיה אם כך הנושא שלנו בשיעור זה.

אז עכשיו אנחנו מפרטים קצת על חוליה מס' 8. למה? כי אומר לנו מאסטר דהרמקירטי, שאם אנחנו נלמד להשתחרר מההשתוקקות, אז אנחנו יכולים להשתחרר מסבל. אז אנחנו יכולים להשתחרר ממוות. זו גם סיבה עיקרית לכך ש התמונה הזאת של גלגל החיים היא תלויה בכל מנזר בודהיסטי ליד הדלת. זאת הנחיה של הבודהה.

דרך אגב ב-Reading יש לכם הגדרות; לחוליות 1, 2, 8, 9, ו-10 יש לכם הגדרות.

חוליה מס' 8: שלושה סוגים של השתוקקות

[חוליה מס' 8 - קראנו לו Sepa, חזרו אחרי, ו-1 Sepa פירושו craving באנגלית. השתוקקות קראנו בעברית.

יש שלושה סוגים של Sepa:

1. הסוג הראשון: Dope Sepa. [או השתוקקות שרוצה שלא להיפרד מאובייקט אטרקטיבי]

འདྲི་ལྷོད།

Do Se

מה שהם עושים, הם מוותרים על הברות, והם אומרים Do Se. אם אתם קוראים טקסטים טיבטיים, יש המון הברות חסרות. אז פתאום התרגום הרבה יותר ארוך מהמקור, כי במקור יש רק קטעים של מלים. אז Do Se.

מה זה Do Se?

Do היה לנו קודם - [לרצות או להשתוקק].

Se, Sepa - זה השתוקקות.

אז זה השתוקקות לדברים שאנחנו רוצים. דברים שהם אטרקטיביים לנו. זה הסוג הראשון. ההגדרה שלו: זו אותה השתוקקות שרוצה שלא להיפרד מאובייקט אטרקטיבי. אותו סוג של השתוקקות, שכשיש לנו משהו שהוא אטרקטיבי לנו, אנחנו רוצים שלא להיפרד ממנו, או שיהיה לנו אותו, שנהיה יחד איתו. אז זה הסוג הראשון.

מהקהל: גם בן אדם פה?

תשובה: זה יכול להיות בן אדם וזה יכול להיות חפץ. בן אדם, או חפץ, או בעל חיים.

2. הסוג השני [הרצון להיפטר מדברים שהם דוחים לנו]

འཇིགས་པའི་རྣམས་ལ་

Jik Se

ה- **Jik** הזה, פירושו - **פחד**. זה קיצור של **Jikpa Sepa**. אז **Jik** – זה פחד

ו- **Se** - זה ההברה הראשונה של **Sepa** שזו השתוקקות. השתוקקות של **פחד**. מה זה? זה הרצון להיפטר מדברים. הרצון להיות נפרד מדברים שהם לא אטרקטיביים לנו, שהם דוחים לנו. אבל זה גם במסגרת השתוקקות.

אז השתוקקות, יש לה בינתיים שני פרצופים:

1. אני רוצה שיהיה לי על ידי או אצלי את מה שמוצא חן בעיני.

2. ההשתוקקות השנייה, זה אני מאוד משתוקקת להיפטר ממה שלא נעים לי.

המורה: המלה פחד [כאן] זו רתיעה. ומתי אנחנו עושים את זה? הוא מדבר על דברים בלתי נסבלים. "שיעוף לי מהעיניים". להיפטר ממה שלא נעים לי. להיפטר. מאיפה זה בא? אנחנו לא מבינים מאיפה הם באו. אנחנו לא מבינים מאיפה הם באו, אז אנחנו רוצים להיפטר מהם. זה בסדר לחסל אותו.

מהקהל: לחסל את מי, את הבוס? זה בסדר?

תשובה: את הבוס הצועק. אבל עם חוכמה. לא להרוג.

מהקהל: עם חוכמה, זה לא להחזיר לו צעקה.

המורה: כן. איך אני מחסלת אותו? בזה שאני עוצרת פה¹ וגם בלב, במיוחד במחשבה. מאוד חשוב לפגוש אותו עם חוכמה, כי אפילו אם אני שותקת, אם אני לא מגייסת את החוכמה, זה מאד חלש.

זוגיות זו דרך תרגול נפלאה, כי זה כל הזמן זה בא לפרצוף. אם אני יכולה לזכור מאיפה זה בא, אז לא רק שאני אשתוק, אלא שאני עוד יותר פותחת את הלב. ועוד יותר רוצה לגמול.

3. [הסוג השלישי – השתוקקות לחיים או לקיום]

בואו חזרו אחרי:

སྤོང་སྤོང་

Si Se

¹ נמנעת מלצעוק חזרה.

Si - היה לנו. היה לנו Sipa, אתם זוכרים? זה היה השם של חוליה 10. Sipa.
אז זה ה-Si של ה-Sipa, וזה ה-Se של ה-Sipa. אז זה Sipa Sepa, ומה פירושו?
Se זה השתוקקות, ו-Si - פה זה יהיה חיים.

אז זה השתוקקות לחיים, או השתוקקות לקיום, השתוקקות להיות. אנחנו קראנו לזה הוויה, אתם זוכרים? ההשתוקקות להיות. וזאת השתוקקות שיש לנו לעצמנו.

אדם רגיל, כשמגיע רגע מותו, מתעורר בו פחד עצום שהוא עכשיו יפסיק להיות. ומה גורם לפחד הזה? הוא נאחז בעצמו. הוא מפחד לאבד את העצמי שלו. ואז מה זה עושה? ההיאחזות הזאת בעצמי, מכניסה אותו ישר לסמסרה. אז זה הטריק הגדול.

הטריק הגדול זה להיפטר מההיאחזות הזאת בעצמי, לפני שנגיע למוות. ואז אין מוות. אז התגברנו על המוות. אז זה מה שהבודהה מלמד.

וההיאחזות הזאת שיש לנו בעצמנו, היא זאת שגורמת לנו לצרוח כשאנחנו יורדים שם ב-Roller Coaster² בלונה פארק או כשמישהו דוחף אותנו מהגג. זה הפחד מוות. אנחנו מפחדים מלחדול. הפחד מלחדול, זה לחדול להיות משהו, נכון? לחדול להיות. אז יש לנו היאחזות בלהיות. וזה בדיוק הדבר שמשמר אותנו בקיום הסובל. אז אנחנו צריכים להבין את זה קצת יותר טוב. אז כל השלושה ביחד זה חוליה מס' 8. זה שלוש הצורות של השתוקקות.

מהקהל: אני לא כל כך מבינה את ההשתוקקות השלישית לחיים. להיאחז בָמה? ביומיום?

המורה: ביומיום זה סופר חשוב, אבל במיוחד, זה חשוב במוות.

מהקהל: הא! אוקי.

המורה: כי אותה התודעה שאני באה איתה לרגע המוות, זו התודעה שיש לי עכשיו, כי זה מרגע לרגע. אז מה שאני צריכה, זה עכשיו לעבוד לשחרר את האחיזה בעצמי, נכון? ועל זה אנחנו מדברים בכל הקורסים שלנו: אחיזה בעצמי.

מהקהל: אז מה עם בן אדם שמתאבד, שהוא דווקא גומר לעצמו את הקיום?

המורה: הוא רוצה להפסיק להיות קיים, נכון? אז יש לו רעיון: 'אני קיים. אני רוצה להפסיק להיות קיים'. זה אותו הדבר. זה אותו הדבר מהצד השני. לעומת זה, הוא צובר לפי הבודהיזם, קארמה שלילית.

מהקהל: כן?

המורה: כן. יש לו קארמה של הריגה. אז לא רק שהוא חושב שהוא נפטר מן הסבל, הוא יוצר לעצמו קארמה לסבול הרבה יותר.

מהקהל: זאת אומרת שהוא הולך ישר לגיהנום?

המורה: אני לא רוצה להגיד על כל אחד, כי יש אנשים שונים. יש אנשים שמופיעים כאנשים והם משהו אחר, אבל בגדול באופן כללי, זו קארמה קשה ביותר. מאוד עצוב.

סיפרתי לכם, ישבתי פעם בסדנה על מוות, סדנת מוות הראשונה שישבתי אצל גשה מייקל, לפני הרבה שנים. ישב שם איש זקן. הוא כבר היה הרבה זמן בדהרמה, וכבר למד הרבה ויכול היה לדבר על זה בצורה מאוד אינטליגנטית. והוא אמר שהגיע גיל מסוים והתחילו מכאובים והתחילו צרות, והוא אמר: 'בשביל מה אני צריך את זה? מה? מה אני צריך את זה? די. מספיק. עשיתי את שלי. היו לי חיים טובים. מספיק'. הוא אומר: 'עד שלמדתי שאני לא יכול להיפטר מזה בכלל. זה לא שהגוף מפסיק וזה נפסק. אז אני אצטרך להתחיל הכל מהתחלה'. הוא אמר: 'הכל מהתחלה'.

אז להתאבד זה לא פותר כלום. התודעה ממשיכה ובינתיים צברנו קארמה איומה. הטריק הוא ללמוד איך לצאת מסמסרה. לצאת מכל קיום סובל. לעלות לעולם שכולו טוב.

מהקהל: אז המתת חסד זה גם קארמה רעה אם כך?

² רולר קוסטר – רכבת הרים.

המורה: זה מעורב: במידה שאני באה עם המון חמלה, אז אני צוברת קארמה של חמלה. במידה שאני הורגת, אני צוברת קארמה של הריגה.

יש סיפור על [קן] רינפוצ'ה כשהוא ברח מהסינים, כשהסינים נכנסו לטיבט, והוא ברח, ברח, ברח. אז **גשה לוֹתֶר**, אחיינו שלו שצעיר ממנו ועזר לו לברוח, והיה תלמיד שלו גם, וחילץ אותו. בעצם ממש, כמה פעמים הציל את חייו בסיפור הזה. אז הוא מספר שהם בשלב מסוים הגיעו למקום שהסינים היו שם קודם, והיה שם שדה קרב, והיו הרבה אנשים הרוגים בשטח וגם היו אנשים גוססים שהסינים ירו בהם, אבל הם עוד לא מתו, הם פשוט היו מוטלים כך. והוא מספר שהם עברו על יד אחד כזה והוא התחנן שהם יהרגו אותו, כי הוא כבר היה פצוע כזה, והוא אומר שהלב נשבר, אבל [קן] רינפוצ'ה לא הסכים. הלב נשבר, אבל הוא לא המית אותו.

בזמן המוות, הסוג השלישי הוא המכריע מבין אלו

מכל אלה לדעתכם, מה חשוב לנו בסיפור שלנו של הישארות התודעה ושל המוות? מי מהם חשוב?

מהקהל: 3 הכי חשוב.

המורה: 3. אבל אנחנו לא נגיע ל-3 אם לא נעבוד על 1 ו-2. אבל הוא זה שברגע המוות קובע. סיפרתי לכם את הסיפור על הלאמה עם החולצה החדשה? וזה, ה-3 הזה, הוא זה שמשפיע את הקארמה שמשליכה בחזרה לתוך הסמסרה. זה ה-3.

חוליה מס' 9: האחיזה בעצמי

מס' 9 - **חוליה מס' 9** [Lenpa]. אמרנו שזה כמו 8 אבל בעוצמה יותר גדולה. Lenpa. אמרנו שזו היא אחזות. זה הקוף שם שקוטף את הפירות. ומה שאנחנו עכשיו רוצים קצת ללבן, זה את הקשר שבין [חוליה מס' 1] לבין המספר 3 הזה, שכל אלה ביחד³, אמרנו שזה מס' 8. בין ה-Si Se וה-Marikpa, בין הבורות וה-Si Se.

Si Se קשור ישירות לבורות. הבורות לא מבינה את המציאות שלי ונאחזת בעצמי, נכון? **חלק ניכר מהבורות זה האחיזה בעצמי**; המחשבה שיש "אני" שקיימת בזכות עצמי ויש את "הדברים שלי" שקיימים בזכות עצמי. וב"דברים שלי" אנחנו לא דווקא מתכוונים לכוס שלי ולבגדים שלי, אנחנו מתכוונים לגוף שלי ולתודעה שלי, ולחלקי האספקטים של התודעה שלי.

אז לכל זה יש שם, וקוראים לזה – כל האני ושלי זה השם שמשמשים בו בהגדרות. אז חזרו אחרי:

השקפה מתכלה

ཇིགས་ཀྱིས་ལྷོ་གཞི་ལྷོ་གཞི་

Jik Tsok Ta

תלמידה: Tsok זה אוסף.

המורה: Tsok - זה אוסף. יפה.

Jik - זה לכלות. Jikten?

מהקהל: מתכלה.

המורה: Jikten - זו המלה הטיבטית לעולם.

הו- **Ten** - זה בסיס. אז המלה הטיבטית לעולם - זה בסיס שמתכלה. דברים שמתכלים.

³ הכוונה לשלושת סוגי השתוקקות: 1. לרצות מה שאטרקטיבי. 2. לדחות מה שלא אטרקטיבי. 3. השתוקקות לחיים.

Jik Tsok - ה- Jik הזה זה ה- Jik של ה- Jikten - דברים שמתכלים.

Tsok - זה אוסף,

ו- **Ta** - פירושו **השקפה**.

אז זאת **השקפה שנאחזת באוסף הדברים המתכלים**.

במלים אחרות בעברית, אני קוראת לזה: **השקפה ארצית**.⁴ השקפה ארצית זו השקפה שנאחזת באוסף הדברים המתכלים. ואוסף הדברים המתכלים, זה מה? זה 'אני' ו'הדברים שלי'. 'אני' ו'שלי'. כרגע בשבילנו זה 'אני' ו'שלי', וכשאני אומרת 'שלי', זה הגוף שלי והתודעה שלי ואספקטים של התודעה שלי. חמשת המצבורים.

אז **Jik Tsok Ta** - זה מלה אחרת להגיד מה? [להגיד] Marikpa. זו דרך אחרת להגיד 'בורות'. **כי בורות זה בדיוק זה, זה להיאחז בדברים שמתכלים, ולחשוב שהם אלה שיושיעו אותי. ללכת למקלט בדברים שהם ארציים, בעוד שהמלה הטיבטית, מעצם המלה, אומרת: מתכלים. את לא יכולה להחזיק בזה. את תצטרכי להיפרד מכל אחד ואחד מהדברים האלה. כל אחד ואחד מהדברים שיש לנו**

הילדים שלנו

הפרצופים שלנו

המצצועות שלנו

כל אחד ואחד מהדברים האלה, אנחנו לא יכולים להחזיק אותם. אין דרך להחזיק אותם. למה? כי הם באים מקארמה. הם באים מקארמה, וכל דבר שבא מקארמה, הוא תוצאה, וכשהסיבה מתכלה, זה מתכלה. הכל משתנה. את כל הזמן, כל הזמן בתהליך בלתי פוסק של שינוי, של זרימה. בלתי פוסק. האנרגיות כל הזמן עוברות מצורה אחת לשנייה

אז יש לנו היום חבר, מחר לא יהיה לנו חבר

היום יש לנו בן זוג, מחר לא יהיה לנו בן זוג

היום יש לנו את החיים האלה, מחר לא יהיה לנו את החיים האלה

היום הילדים בבית ומאוד נחמד, אחר-כך הילדים עוזבים את הבית

היום הם אוהבים אותנו, מחר הם לא אוהבים אותנו

זה סמסרה. זה סמסרה. אז כשאנחנו מקבלים דברים שאנחנו לא אוהבים, או שאנחנו לא מקבלים משהו שאנחנו אוהבים, אנחנו נורא סובלים. אבל זה סמסרה. זה הטבע של סמסרה, כי **סמסרה זה כל הזמן הזרימה הזאת של קארמה**.

אנחנו עושים דברים, הם יוצרים רישומים, הרישומים מבשילים, הם נושאים פרי, הפרי הזה מבשיל, יוצר תוצאה, ושוב ושוב ושוב. זה הטבע של סמסרה. אז כשקורים לנו דברים קשים, מאוד טוב לזכור את זה. **זה אמור להיות כך בסמסרה**. אנחנו כל הזמן נורא רוצים לתקן את הסמסרה: 'לא בסדר שהוא עזב אותי, לא בסדר. אני הייתי טובה, אני עשיתי הכל והוא עזב אותי'. זה סמסרה. מבשילה לי קארמה כזאת.

זה הטבע של סמסרה. 'לא מוצא חן בעיניך', אומר רינפוצ'ה? צאי מפה!

אין מה לנסות לתקן את הסמסרה. זה הטבע של סמסרה. זה כל הזמן אנרגיות שעוברות. צאי מפה! **איך תצאי מפה? חסלי את ה-Marikpa, וותרי על ה-Jik Tsok Ta**. הבורות. הרפי את האחיזה. הרפי את האחיזה.

מה אומר לנו מאסטר שאנטידווה: **'אם את מחזיקה את הפחם הבוהר והוא שורף לך את היד, הוא אומר: 'עזבי כבר! פתחי את היד!'**

⁴ מקראה, עמ' 25: המלה הטיבטית כאן היא Jik Ta שפירושה המילולי הוא "השקפה מתכלה". היא באה מן המלה הטיבטית "ל"עולם" שהיא Jik Ten ופירושה המילולי: "בסיס שמתכלה". לעתים משתמשים גם במלים "השקפה של מצבורים מתכלים" כאשר המצבורים הם 5 המצבורים המרכיבים "אותי" ואת "מה שהוא שלי".

כל עוד אנחנו אוהבים ב'אני' ו'שלי', ב'אני' ו'עצמי', כל עוד יש לי אחיזה בעצמי, אני נאלצת לסבול, אני אהיה חייבת לסבול, כי אני נאחזת במשהו שהוא מראש השקפה לא נכונה. מראש הוא לא קיים, לא היה ולא נברא אלא משל היה, והוא גורם לי את כל הסבל, בגלל שאני נאחזת בו.

מהקהל: זה אבסורד מסוים.

המורה: כן. כן. ומה שאומר לנו פה מאסטר דהרמקירטי, שאם אנחנו יכולים לעצור את ה-Jik Tsok Ta ההשקפה הארצית, אנחנו יכולים להפסיק לסבול. השקפה ארצית זה זו שנאחזת ב'אני' ו'שלי'. האחיזה ב'עצמי' ו'שלי'.

מהקהל: ומה שבמקרה.

המורה: ומה שבמקרה.

מהקהל: אז אחרי זה, מה נשאר?

מהקהל: האוטו.

המורה: הו! מה נשאר? אז מה יהיה? פתאום לא יהיה שום סבל.

מהקהל: בסדר, לא יהיה סבל, אבל מה כן?

המורה: דיברנו על הבודהה? מה יש לבודהה?

מהקהל: ידע כל.

המורה: ידע כל. הוא הלך לעונג, נכון? יכולת מדהימה, הוא יכול לעזור, יש לו עונג עילאי כל הזמן, אין בו שום שמץ של סבל, אין אפילו את המלה סבל במילון שלו. יש עונג עילאי כל הזמן. יש יכולת לעזור לכל היצורים, יש חמלה אינסופית ואהבה אינסופית. מה עוד? הוא יכול להופיע איך שהוא רוצה.

מהקהל: אבל אם אני לא אראה את הריקות, אני לא אהיה לעולם בודהה?

המורה: אז את צריכה לראות ריקות.

שתי רמות של אחיזה בעצמי

עכשיו, יש לנו פה קצת פלפול, והוא חשוב, הוא עוזר לנו להבין. אז פה זה מופיע ב-Reading. אני אקריא לכם. אז הוא אומר כך:

נניח כי משוחרר הוא מההשקפה הארצית.

האם לא יחדל קיומו כבר בראשית דרכו?

זאת אומרת הוא מדבר על מישוהו שהוא משוחרר מהשקפה ארצית. על מי הוא מדבר פה לדעתכם?
מהקהל: הבודהה.

מהקהל: כל אדם. כל אדם.

המורה: אם מישוהו השתחרר מהשקפה ארצית, אז מהו? הוא מוכרח להיות אריה (Arya). הוא לא חייב להיות בודהה, אבל הוא אריה. כי השקפה זה משהו אינטלקטואלי. זו אמונה בקיום עצמי. אם הוא משוחרר מהשקפה ארצית, זאת אומרת שהוא כבר לא מאמין שדברים קיימים מצד עצמם.

מהקהל: הוא ראה ריקות ישירות.

המורה: הוא ראה ריקות ישירות. אז הוא אומר:

נניח כי משוחרר הוא מההשקפה הארצית.

האם לא יחדל קיומו כבר בראשית דרכו?

אז מה הקושיה כאן? אתה אומר לנו שמה שגורם לנו לסבול בסמסרה, זה ה-Jik Tsok Ta, ההשקפה הארצית. אם זה נכון, אז הנה האריה ראה ריקות, הוא כבר לא מאמין שדברים קיימים מצד עצמם. אז הוא

כבר צריך שלא להיות בסמסרה. אבל הוא עדיין בסמסרה, אז משהו חסר לנו. אז כאילו לא אמרנו את כל הסיפור, נכון? אז הוא חיסל השקפה ארצית, וזה נכון, אבל עדיין זה לא אומר שהוא כבר לא סובל, כי עוד יש לו כמה גלגולים, נכון?

כאילו בא המתנגד ואומר: 'רגע רגע. את אומרת לי, שלהשתחרר מהשקפה ארצית זה מחסל את הסבל. אז הנה, קחי את הארקה, הוא השתחרר מהשקפה ארצית, "האם לא יחדל קיומו כבר בראשית דרכו?" אז עכשיו עונה לנו מאסטר דהרמקירטי:

**אלא שטרם זנח הוא את זו המולדת,
איך אחרת יהיה קיומו אפשרי?**

אז הוא אומר: 'רגע רגע! הוא עדיין קיים, נכון? הוא עדיין קיים, פירושו שהוא עדיין בסמסרה. אז הוא עוד לא חיסל, לא יכול להיות שהוא חיסל, "את זו המולדת". אז אנחנו רוצים להבין על מה הוא מדבר.

הוא עושה לנו הבחנה. הוא אומר לנו: 'יש השקפה ארצית ברמות שונות. יש את הרמה של האמונה בקיום עצמי, וזאת הרמה שהארקה חיסל.'

הארקה שישב במדיטציה וראה ריקות ישירות, כשהוא יורד מהמדיטציה, הוא יודע באופן ישיר שהדברים הם ריקים. שהוא ריק והדברים שלו ריקים. ריקים ממה? מקיום עצמי. אבל עכשיו, כשהוא יורד מהמדיטציה, אז מה? הם שוב מופיעים. הוא שוב פה. מי פה? אני פה. הארקה אומר לעצמו: 'אני פה', אז הוא שוב במגע עם עצמי. אז יש עוד משהו שם. אז אין לו כבר אמונה, אז יש לו את הסכיזופרניה הזאת. שוב דברים מופיעים כמו קודם, אבל הוא כבר יודע שזה כוזב, שזאת הטעייה, שזאת אשליה. אבל הוא לא יכול להתגבר על זה. אז הוא רואה את הדברים כמו קודם, והוא יודע שזאת אשליה, שזה מופע כוזב, והוא לא יכול להתגבר על זה בהתחלה. זה עדיין מופיע כאילו מצד עצמו. עדיין הבוס הצועק כאילו נכנס לחדר מבחוץ וצועק עלי. לא אני יצאתי אותו.

אבל הוא יודע שהוא יצר אותו. הוא יודע באופן ישיר. אנחנו יודעים באופן אינטלקטואלי. הארקה ראה את "ארבע האמיתות" ב-Jetop Yeshe, בראייה שאחרי, הוא ראה את "ארבע האמיתות" באופן ישיר. אז הוא מבין היטב. את הארבע. הוא מבין לא רק את הסבל אלא גם את המקור לסבל. הוא יודע באופן ישיר שהוא יצר את הבוס. לכן, כשהבוס נכנס וצועק הוא לא מאמין שהוא שם מצד עצמו, אבל הוא עדיין מופיע כך.

אז אומר לנו [מאסטר] דהרמקירטי: עצם זה שזה עדיין כך בשביל הארקה, מעיד על כך שהוא לא חיסל Jik Tsok Ta. הוא חיסל חלק ממנה. הוא חיסל את אותו החלק שהוא אינטלקטואלי, שכרוך באמונה שדברים קיימים מצד עצמם.

מהקהל: כמו שאנחנו יודעים?

המורה: עלינו, על אנשים רגילים, אי אפשר להגיד שזנחנו את האמונה האינטלקטואלית בקיום עצמי. אנחנו מודעים לזה. אנחנו שמענו על הדברים ואם את עכשיו תלכי ותחשבי רגע, אז את יכולה לחזור על הסיפור לעצמך, וזה טוב לעשות את זה, זה נפלא לעשות את זה. אבל עדיין אנחנו נגיב אינסטינקטיבית כאילו שהם קיימים שם. והוא עוזר לנו קצת לברר את זה פה, את האבחנה בין ההשקפה הארצית המולדת, לעומת ההשקפה הארצית האינטלקטואלית.

בפסקה הבאה הוא אומר:

הבה ניקח את מי שנכנס אל הזרם.

מי זה מי שנכנס אל הזרם? הארקה. אותו אדם שראה ריקות ישירות, מקבל מיד שם חדש. גם נקרא ארקה וגם נקרא "מי שנכנס אל הזרם". מה פירוש "נכנס אל הזרם"? הוא כבר בדרך החוצה.

מהקהל: הוא במסלול להארה.

המורה: הוא כבר בטוח, תוך מכסימום 7 גלגולים, יגיע להארה. הוא בטוח. אז הוא לא מפחד מאף אחד ולא איכפת לו מה יגידו עליו.

מהקהל: והם זוכרים מגלגול לגלגול?

המורה: הם נזכרים. לא מיד בילדות, אבל בנעורים הם נזכרים.

אז הוא אומר:

הבה ניקח מי שנכנס אל הורם.

הוא טרם הגיע למצב שבו הוא לא יאלץ יותר להיוולד בלידה עתידית בשל זניחתו את ההשקפה הארצית.

עוד אין לו את המצב הזה. המצב הזה שמישהו זנח השקפה ארצית ולכן לא צריך להיוולד יותר - הוא עוד לא הגיע לשם.

זאת משום שהוא טרם זנח את ההשקפה הארצית המולדת.

אילו היה זונח את ההשקפה הארצית המולדת, הרי שלידה עתידית עבורו בוודאי לא היתה אפשרית.

אז זה הפרשן שלנו, גשה ישה וונגצ'וק מפרש לנו את הפסוק הקודם.

מהקהל: אילו זנח?

המורה: כן. אילו לגמרי היה זונח את ההשקפה הארצית, אז לא יכולה להיות בשבילו לידה חדשה. לא תיתכן. אבל מכיוון שהוא 'נכנס אל הזרם', אבל הוא עוד לא מואר, הוא עדיין מתגלגל, אז סימן שעוד נשאר משהו. הדבר הזה שנשאר, זו ההשקפה הארצית המולדת בניגוד לאינטלקטואלית, כי את האינטלקטואלית הוא כן זנח.

אז עכשיו הוא מסביר לנו מה זאת ההשקפה המולדת הזאת. יש לו פסוק מאוד יפה כאן, וזה שוב מדהרמקירטי. הוא אומר:

**"לו אהיה מאושר, לו ארחק מכאב" -
זה אשר כך מבקש,
ראייה זו של עצמו אשר יש בלבו,
הן זוהי ההשקפה המולדת שלו.**

הוא אומר לו: 'אתה לא צריך שתהיה לך אמונה, אתה לא צריך הרבה פילוסופיה, אתה לא צריך שום דבר'. ברגע שאדם אומר: 'אני רוצה להיות מאושר. אני לא רוצה כאב' - מספיק זה להעיד שיש לו אחיזה בהשקפה ארצית מולדת. החלק הזה, שהוא אינסטנקטיבי, ושאתו הוא בא - ואת זה הארץ עוד לא חיסל. הבייבי ארץ עוד לא הגיע לרמה של הארהט, את זה הוא עוד לא חיסל. הוא עדיין לא גמר לחסל את ההשקפה הארצית, הוא רק חיסל חלק ממנה, את החלק האינטלקטואלי.

זאת אומרת, שזה לא נכון שראייה ישירה של ריקות מוציאה מייד מסמסרה, אבל היא מבטיחה שנצא מסמסרה תוך זמן מסוים. מה שאומר לנו פה מאסטר דהרמקירטי, שברגע המוות, האחיזה הזאת בעצמי, הרצון הזה להיות מאושר, זה בדיוק מה שמשפיע על את הקארמה שמחזירה לסמסרה.

זה מבלבל. כששומעים את ה-teaching הזה, זה יכול לבלבל. כי אנשים שומעים את זה ואז הם אומרים: 'אז רגע, אני צריכה ללמוד לא לרצות שום דבר? אני צריכה ללמוד להיות איזה מן צמח שלא רוצה שום דבר?' ואנשים מלמדים ככה בודהיזם. למה זה יביא אושר? אנחנו הרי בעניין של להגיע לאושר עילאי, נכון? אז על מה אנחנו מדברים פה?

מהקהל: הכל קש.

המורה: כן, הכל קש, חוץ מאשר?

מהקהל: השאיפה להארה.

המורה: השאיפה וכל מה שקשור להארה. כן.

ופה אנחנו נכנסים לעניין הזה של

3. אני רואה את עצמי כקיימת מצד עצמי, אך לא מאמינה בכך

אחר כך יש צורה שלישית, זה שאני רואה את עצמי כקיימת, אך לא מאמינה. למי לא נעים? למי לא נעים?

מהקהל: לי. לי. לי.

המורה: כן, זאתי. זאתי. אותה אנחנו רוצים להרוג. ☺

המורה: למי יש את זה?

מהקהל: לארקה.

המורה: לארקה. הארקה שהוא עוד לא ארהט. הארקה שראה ריקות ישירות, אחרי שהוא יורד מהמדיטציה של הריקות, עדיין הדברים מופיעים כקיימים מצד עצמם, אבל הוא כבר לא מאמין בזה. הוא כבר יודע שהוא בצרה. מה שהוא רואה, זה לא מה שיש.

4. לא רואה קיום עצמי ובודאי לא מאמין

ואחר כך, כמובן, הרמה הרביעית, זה לא רואה קיום עצמי, ובודאי לא מאמין.

מהקהל: ארהט.

המורה: זה ארהט, ו(סוג 3) אמרנו שזה הארקה. האם הארהט הוא ארקה?

מהקהל: כן. כן. בטוח, אבל לא להיפך.

המורה: אבל לא להיפך. לארהט כבר לא יכולות להיות לידות. הארהט שהוא לא על דרך המהיינה, הוא עזב את הסמסרה. הוא כבר לא בסמסרה. הוא כבר לא סובל. זה נירונה. הארהט שהוא על דרך המהיינה, אנחנו לא קוראים לו ארהט. אנחנו אומרים שהוא בודהיסטווה ברמה 8 והוא עדיין בסמסרה. מתוך בחירה.

מהקהל זו ההחלטה שלהם?

המורה: כן, כן. יש להם שליטה. הוא עדיין בסמסרה מתוך בחירה, כי הוא רוצה לעזור לכל היצורים, והוא רוצה להגיע להארה מלאה. אז הוא בכוונה, כשהוא הולך למדיטציה שעשויה להוציא אותו לנירוונה, הוא שם שומר שיוציא אותו מהמדיטציה הזאת, כי הוא לא רוצה לעבור את הסף לפני שהוא הוציא את כולם. כי הוא רוצה להגיע להארה מלאה למען כל הברואים. הוא לא רוצה פחות מזה. אז למרות שהעונג הוא עצום וזה מאוד מפתה, הוא לא הולך לשם.

מהקהל הייתה לי איזושהי בעיה. כשתיארת את 'לא נעים לי'. אני רוצה לפתוח את החלון'. זה גם יכול להיות ברמת התפקוד.

המורה: נכון. נכון. זה יכול להיות, זה יכול להיות משהו פשוט, אבל זה יכול להיות... איך אנחנו יודעים? כמה אנחנו מושקעים בזה: 'מוכרחים עכשיו לפתוח את החלון. אני לא יכולה לסבול את זה'. אז אני נורא מושקעת. יש שם איזה 'אני' שמאוד חשוב לדאוג לה ושלא יאזיז אותה. שם הצרה. זה לא קש. כשזה קש: 'יפתחו - טוב. לא יפתחו - גם טוב'.

ככל שאנחנו לומדים להרפות אחיזה, יותר קל לנו בחיים, כי ככה טוב וככה טוב. לאמה ישה,⁵ כשהוא בא למערב, הוא היה אחד הלאמות הראשונים שהביאו את הבודהיזם למערב, אז הוא לא ישר קפץ לדבר על ריקות, כי אנשים היו לגמרי מעולם אחר, ואף אחד לא דיבר איתם על שום דבר לפני זה. אז הוא דיבר ככה על המוצקות הזאת שג'ה צונגקפה מתאר בשלוש הדרכים. אתם זוכרים? מוצקות המופע?⁶

⁵ Lama Yeshe – מורה הלב של לאמה זופה.

⁶ "עת תוכל להבחין שבפנים ומחוץ לגלגל חוק סיבה ומסובב לעולם לא נכשל, ועל כל תופעה וכל חפץ הוא חל, ועת מוצקות המופע תתערער ותאבד – אז תדע כי בדרכו הנעימה של הבודהה תצעד".

הוא אומר: 'הדברים מופיעים לנו כאלה קבועים, מוצקים, הם טובים, הם רעים, הם כך, הם פה'. הוא אומר: 'הכל כזה מוצק וקבוע כאילו שהדברים הם ככה'. הוא אומר: 'הו! התחילו לרכך קצת את ה... לרכך'. עוד לא ריקות, אבל לא כזאת התייחסות אחוזה כל כך. ככל שאנחנו יותר מושקעים עם הרגשות בתוך זה, זה מעיד על האחיזה וזה מעיד שעוד יש לנו הרבה עבודה לעשות. ולהיפך, כשרואים אנשים שתרגלו הרבה ועשו הרבה מדיטציות על ריקות, הם הרבה יותר קלים. אתם רואים את הלאמות האלה והם צוחקים. קר או חם, הם צוחקים.

מהקהל: יש הרבה אנשים שהם לא לאמות והם כבר כאלה.

המורה: אז אולי הם לאמות.

מהקהל: אפילו יש בעברית את הסלנג הזה שאומרים על מישהו: "הוא כבד". "הוא יש לו ראש כבד". בן אדם שיש לו ראש קל, זה בא לידי ביטוי?

המורה: זה בדיוק זה. זה בדיוק זה.

מהקהל: איזה יחס יש לי לאותו זרם תודעה שעובר יחד איתי?

המורה: כן. לא יקראו לו אָסְתֵר.

מהקהל: נכון.

המורה: היחס הוא דרך הקארמה. כל הזרעים שזרעת שם...

מהקהל: לא. אני מסתכלת על כל התופעות הזה ואני אומרת: זאת אני. אוקי. מה שאני יודעת שכן, יש זרם תודעה שממשיך את עצמו.

המורה: והקארמות עוברות אתו.

מהקהל: ואני אהיה ברכבת הזאת.

המורה: איזה 'אני' שם? איזה אני? לא הגוף הזה, נכון?

מהקהל: נכון.

המורה: לא השם הזה.

מהקהל: נכון.

המורה: לא הבית הזה.

מהקהל: את רכבת.

המורה: כן. כמו תינוק שנולד והוא כבר עם איידס. אז הוא לא זוכר. אנחנו לא זוכרים, נכון? אנחנו לא נזכור מי היינו. אנחנו לא זוכרים חיים קודמים. אנחנו לא רואים חיים עתידיים, כרגע, אבל הסבל בא איתנו. מה שזרענו שם, אנחנו נצטרך לקצור עכשיו, אז במובן הזה, זה נמשך.

מהקהל: לא, אבל אני יכולה לקרוא לו 'אני', לזרם התודעה?

המורה: הו! אז את זוכרת בקורס מס' 6, דיברנו על הבודהיסטות שהם לא אחוזים בעצמי, ביצור חי, בחיים ובישות? אז [אלה] רמות שונות של הגדרה של ה'אני' הזה.⁷

מהקהל: כשאני מדברת עם עצמי, איך אני יכולה לדבר נכון עם עצמי? איך אני יכולה לדבר נכון עם זרם התודעה הזה, שהולך איתי ברכבת הזאת?

המורה: זה עוד יותר קשה כשגם זה ריק. אפילו זה לא קיים מצד עצמו. וגם זה ריק, ובסוטה⁸ ברגע שאת מנסה לעמוד איפה שהוא, ישר הוא שומט לך את זה מתחת לרגליים, ובגלל זה היינו כל כך עצבניים בקורס מס' 6, והיינו צריכים להוסיף סופשבוע, כי זה מאוד קשה לנו.

⁷ ראה קורס 6, שיעור 4.

⁸ 'סוטה להב היהלום' – קורס מס' 6.

והאחיזה הזאת בעצמי, כמו שאמרנו כבר כמה פעמים היום, היא זאת שגורמת לנו לפעולה שהיא לא איתת, לשבור נדרים, היא זאת שגורמת לנו לצבור קארמה, היא זאת שמשמרת לנו את הסבל. וכל הקטע בלימוד דהרמה ובתרגול דהרמה ולשמור על היומן, לקחת נדרים ולשמור על הנדרים, זה שאם תרגלתם מספיק ולמדתם מספיק ושיננתם מספיק, ועשיתם מדיטציה על זה, מדיטציה אנליטית על זה אפילו, מגיע מקום שאולי עוד לא ראיתם ישירות דברים, אבל רק בגלל שתרגלתם כל כך הרבה, פשוט ההבנה מספיק עמוקה שאתם עוצרים את עצמכם במקום שקודם הייתם צורחים. זה כבר מתחיל לשנות את הגלגל, כי אתם כבר פחות צוברים.

קצב הצבירה של קארמה שלילית יורד, והקצב של צבירת החסדים עולה, בהדרגה בהדרגה. בהתחלה מאוד בקטן, אבל המאוד קטן הזה מספיק. אלה ששומרים את היומן, יכולים לראות שינוי משמעותי תוך כמה חודשים. אפילו שזה בעצם, אם תסתכלו איזה אחוז מהיום אתם עושים את החשיבה הזאת על הנדרים, זהו אחוז מאוד קטן. זה כבר מספיק להביא לשינוי משמעותי.

מהקלה: אם אני מקבלת איזה שיחת טלפון מפקידת הבנק, או כל מיני דברים כאלה, אז לאט לאט, התגובה שלך לכל הדברים שמופיעים בחיים שלך משתנה.

המורה: זה בדיוק מה שיקרה. וזה נפלא לשימוע. כן.

אז אם אדם מגיע לסוף חייו, ומסתכל על עצמו ורוצה לא לחדול, מה זה יגרום? זה אחיזה בעצמי. זה בדיוק מה שמשפיע את זה. אז המדיטציה על כל ההוכחות האלה שעשינו, של [מאסטר] דהרמקירטי, צריכה להיות כל כך חזקה, והחומר הזה הוא מאוד חשוב. הוא מאוד חשוב, כי ככל שאנחנו עובדים איתו יותר, מתרגלים אותו יותר, לומדים אותו יותר ומודטים עליו יותר, ככל שאנחנו יותר נכנסים לחומר הזה, האחיזה שלנו, המס' 2⁹ הזה שתוקע אותנו, הולך ונחלש. מה שלאמה ישה אומר: "הוא פחות מוצק, הוא פחות קבוע, הוא פחות קשה, יש לו קצת שוליים רכים, והשוליים האלה, זה הולך ומתרכך".

אבל כמובן, זה לא מספיק, כי צריך גם להיפטר מהאחיזה המולדת. עד שלא ניפטר ממנה, נמשיך להתגלגל בסמסרה, מפני שעצם **ראיית** הדברים כקיימים מצד עצמם, זה כבר גורם להיכנס לסמסרה. זאת אומרת, העבודה היא גדולה. העבודה היא גדולה. ובשורה התחתונה, מה שאנחנו אומרים פה, זה שה-Si Se,

ההשתוקקות לחיים שבאה מאחיזה בעצמי, היא זו שברגע המוות מחזירה אותנו לסמסרה. מה שאומר לנו מאסטר דהרמקירטי, שהסיבה ללידה מחדש, לגלגול חדש, זו ההשתוקקות לחיים. אנחנו משתוקקים לחיות, ואז אנחנו חוזרים לחיות.

סיכום

אז מה זה אומר לי פרקטית?

- הוא אומר לי קודם כל שהגוף הַחַל והמינינד לא חַל, נכון? הוא ממשיך.
- לא רק שהוא לא חַל, אלא שכל עוד יש לי אחיזה בעצמי, אני חוזרת לסמסרה,
- ומה קובע אז את איכות החיים שלי בסמסרה?

מהקלה: המעשים.

המורה: הקארמות שלי. זה מה שעובר בזרם התודעה שלי מגלגול לגלגול - זה הקארמות שצברתי. אני לא יודעת איך קראו לי ואיפה הייתי, ואיפה הייתי ומי הייתי? אבל הקארמות באות איתי.

לפי מה שאמרנו עד עכשיו, אז

מהרגע הזה, קריטי מה אנחנו עושים, ואיזה קארמות אני צוברת עכשיו. קריטי. כי זה מה שאני אצטרך לקצור בעתיד.

(מנדלה)

(הקדשה)

⁹ האחיזה האינטלקטואלית באני: האמונה שדברים באים מצידם הם.